

REGULAMINY:

- **ORGANIZACJI SZKOLENIA PSÓW**
- **PSA TOWARZYSZĄCEGO**
- **PSA TOWARZYSZĄCO-TROPIĄCEGO I STOPNIA**
- **PSA TOWARZYSZĄCO-TROPIĄCEGO II STOPNIA**
- **ZAWODÓW PSÓW TOWARZYSZĄCYCH (Mistrzostw Polski)**

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Głównym celem organizacji szkolenia psów jest realizacja zadań statutowych zgodnie z R. I § 5 statutu, dla umożliwienia członkom Związku uprawiania tej dziedziny kynologii, a w szczególności:

- popularyzacja szkolenia psów i wykorzystania ich w sporcie kynologicznym, a także w pracy użytkowej,
- ocenianie wartości użytkowej i hodowlanej psów,
- dokonywanie oceny sprawności wyszkolonych psów oraz nadawanie im odpowiednich stopni i tytułów, bądź międzynarodowych certyfikatów.

I. GŁÓWNA KOMISJA SZKOLENIA PSÓW

Zarząd Główny Związku Kynologicznego w Polsce powołuje do wykonania tych zadań, zgodnie z zapisami Statutu (§28 pkt. 11), Główną Komisję Szkolenia Psów.

Główna Komisja Szkolenia Psów:

1. Wydaje ogólne wytyczne do działalności Oddziałowych Komisji Szkolenia Psów i nadzoruje ich działalność.
2. Opracowuje dokumentację dotyczącą szkolenia psów, przeprowadzania egzaminów wyszkolenia psów, szkolenia kandydatów na pozorantów, instruktorów, asystentów kynologicznych prób pracy, sędziów prób pracy itp.
3. Zatwierdza, na wniosek Oddziałowych Komisji Szkolenia Psów, kandydatury sędziów prób pracy do przeprowadzania w Oddziałach testów psychicznych psów, egzaminów PT, IPO, zawodów i innych.
4. Wydaje po egzaminach odpowiednie tytuły, dyplomy, międzynarodowe certyfikaty.
5. Przewodniczący Głównej Komisji Szkolenia Psów lub wytypowany przez niego członek bierze udział w egzaminach teoretycznych i praktycznych na asystentów i sędziów kynologicznych prób pracy.
6. Główna Komisja Szkolenia Psów wydaje opinię o pracy i postępowaniu sędziów i asystentów kynologicznych prób pracy.
7. Główna Komisja Szkolenia Psów współpracuje z Prezydium Kolegium Sędziów i innymi Komisjami Zarządu Głównego.

II. ODDZIAŁOWA KOMISJA SZKOLENIA PSÓW

Zarząd Oddziału ZKwP powołuje Oddziałową Komisję Szkolenia Psów w składzie minimum 3 osób, w tym przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza. W skład Komisji winni, wchodzić po pierwsze aktywni sędziowie i asystenci prób pracy oraz aktywni instruktorzy szkolenia psów. Wskazany jest też udział w szkoleniu innych działaczy społecznych.

Do zadań Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów należy:

1. Przygotowanie kadry szkoleniowej i nadzorowanie jej pracy w zakresie stosowanych metod oraz realizacji programów szkolenia.
2. Opiniowanie pracy instruktorów i asystentów kynologicznych prób pracy.
3. Opracowanie programów kursów z uwzględnieniem wytycznych Głównej Komisji Szkolenia Psów.

4. Organizowanie odpłatnych kursów szkolenia psów, egzaminów oraz imprez takich np., jak pokazy, zawody, konkursy. Przygotowanie dokumentacji do tego potrzebnej i niezbędnej.
5. Propagowanie szkoleń.
6. Udzielanie członkom ZKwP informacji i porad dotyczących szkolenia psów podczas dyżurów w lokalu Oddziału oraz na placu ćwiczeń.
7. Współpraca z innymi Komisjami Oddziału ZKwP.
8. Sporządzanie okresowych sprawozdań z działalności i ze szkoleń Komisji na zebrania Zarządu Oddziału oraz dla Głównej Komisji Szkolenia i na Walne Zgromadzenie Członków.

Przewodniczący lub jego zastępca zwołuje posiedzenia Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Oddziałowa Komisja Szkolenia Psów wnioskuje do Zarządu Oddziału odnośnie:

1. Organizowania zawodów i innych imprez sportowo-szkoleniowych.
2. Zatwierdzenie kalendarza imprez.
3. Ustalania miejsca, terminu i rodzaju organizowanych kursów, wysokości opłat oraz wydatków przeznaczonych na potrzeby szkoleniowe.
4. Ubezpieczenia trenerów, pozorantów oraz uczestników szkoleń i zawodów od nieszczęśliwych wypadków.
5. Odwoływania instruktorów z powodu zaniedbywania swoich obowiązków.

Oddziałowa Komisja Szkolenia Psów przekazuje Zarządowi Oddziału uwagi i wnioski uczestników szkoleń.

W przypadku braku aktywności Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów lub działalności niewłaściwej, Główna Komisja Szkolenia odwołuje całą OKSP lub poszczególnych jej członków zalecając Zarządowi danego Oddziału wybór nowego składu Komisji Oddziałowej.

III. ORGANIZACJA SZKOLENIA PSÓW

A. Planowanie i organizacja pracy Oddziałowej Komisji Szkolenia

Zgodnie z zadaniami statutowymi, konieczne jest, aby oddziały ZKwP poprzez właściwie zorganizowane Oddziałowe Komisje Szkolenia Psów realizowały wszystkie rodzaje szkolenia amatorskiego, to jest posłuszeństwa podstawowego, pracy z pozorantem, pracy wężowej, agility itd. Obok wykwalifikowanej kadry szkoleniowej konieczne jest zapewnienie przez Zarząd Oddziału terenu do prowadzenia zajęć, spełniającego wymogi bezpieczeństwa.

Oddziałowa Komisja Szkolenia Psów w porozumieniu z Zarządkiem Oddziału opracowuje roczny plan działalności. W planie tym należy uwzględnić oprócz kursów, egzaminów, pokazów, zawodów i innych imprez sportowych również instruktaz w zakresie wychowania psów. Nieodzownym elementem planu powinno być szkolenie sportowe w celu umożliwienie członkom ZKwP stałego podnoszenia i rozszerzania umiejętności swojego psa oraz przygotowanie go do startów w zawodach różnych stopni. Do programów poszczególnych szkoleń i imprez należy załączyć preliminarz budżetowy (przewidywane wpływy z opłat od uczestników szkoleń i egzaminów, wydatki na wynagrodzenia, koszty delegacji sędziów, ewentualne delegacje dla zawodników wyjeżdżających na imprezy poza Oddziałem macierzystym, inne koszty związane z organizacją zajęć).

Istotnym elementem pracy Oddziałów w zakresie szkolenia jest zorganizowanie działalności informacyjnej. Powinna ona zaczynać się już w sekcji ras, gdzie właściciel młodego psa powinien dowiedzieć się, że istnieje w Związku możliwość szkolenia i otrzymania na ten temat informacji oraz o ewentualnych wymogach odnośnie wyszkolenia, koniecznych do uzyskania kwalifikacji hodowlanej.

W ramach dyżurów członków Komisji Szkolenia właściciel powinien dostać informację o sposobach postępowania dla rozwoju pożądaných cech charakteru psa. W dalszej kolejności informacje powinny dotyczyć możliwości szkolenia w różnych zakresach.

Dyżury członków Komisji Szkolenia Psów powinny mieć miejsce w lokalu Oddziału, a także na placu ćwiczeń.

B. Organizacja szkolenia w grupach (na kursach)

Szkolenia grupowe powinny być organizowane w formie kursów. Kurs powinien być prowadzony według programu opracowanego przez OKSzP i zakończony egzaminem.

Grupa na kursie PT powinna liczyć nie więcej niż 15 psów. Czas trwania kursu powinien wynosić 25 - 30 zajęć (spotkań), 2 - 3 razy w tygodniu. Grupa psów szkolonych na PTT-I, PTT –II oraz IPO (wszystkich stopni) nie powinna być większa niż 5 psów na jednego instruktora i pozoranta. Szkolenie wyższych stopni niż podstawowe (PT) może być podzielone na etapy.

Psy, które mają być szkolone na PTT-I i PTT-II oraz IPO-I muszą mieć zdany egzamin na PT. Ponadto powinny być sprawdzone przez sędziego kynologicznego ich możliwości i predyspozycje do szkolenia w danym zakresie.

Zarząd Oddziału na wniosek Oddziałowej Komisji Szkolenia ustala wysokość opłat za kursy oraz wynagrodzenie osoby prowadzącej, zatrudnionej w ramach umowy-zlecenia lub umowy o dzieło. Prowadzący szkolenie zwany dalej instruktorem powinien prowadzić listę obecności z podpisami uczestników, którą należy załączyć do rachunku za wykonaną pracę. Wynagrodzenie powinno uwzględniać efektywność szkolenia, tj. zdane egzaminy.

Jeżeli na placu ćwiczeń szkolone jest jednocześnie kilka grup, Zarząd Oddziału może powołać tzw. kierownika pola do nadzoru i koordynacji działań na placu.

C. Uczestnicy kursów

Przewodnicy psów uczestniczących w szkoleniu muszą być członkami Związku Kynologicznego w Polsce. W kursach i egzaminach mogą brać udział psy z rodowodami, jak i bez rodowodów. Jednak psy nie zarejestrowane w ZKwP nie mogą uczestniczyć Mistrzostwach Polski.

Przewodnik psa uczestniczący w szkoleniu zobowiązany jest do wniesienia opłaty przynajmniej częściowej, przed rozpoczęciem kursu, według stawek ustalonych przez Zarząd Oddziału.

Przewodnikiem powinna być osoba, która jest w stanie w pełni opanować swego psa w trakcie szkolenia. Przewodnik jest całkowicie odpowiedzialny za szkody wyrządzone przez swojego psa i wynik działania własnego, jak i swojego psa. Wynika z tego, że przewodnik wykonując polecenie instruktora, względnie sędziego na egzaminie, powinien ocenić stopień własnego ryzyka i ewentualne możliwości poniesionych strat. Uczestnik szkolenia zobowiązany jest do przestrzegania i wykonywania poleceń instruktora. Pies na zajęcia powinien być wyposażony w akcesoria zalecane przez instruktora prowadzącego kurs.

Pies uczestniczący w kursie ma prawo do zdawania egzaminu, otrzymania świadectwa lub dyplomu oraz wpisania tytułu wyszkolenia do rodowodu.

D. Kadra szkoleniowa

Kursy szkolenia psów, a także pokazy i zawody mogą prowadzić osoby mające odpowiednie uprawnienia, tj. sędziowie, asystenci, instruktorzy lub stażyści pod ich nadzorem. Kadra szkoleniowa dzieli się na młodszych instruktorów zwanych treserami, instruktorów, starszych instruktorów oraz pozorantów licencjonowanych a także asystentów i sędziów kynologicznych.

Do obowiązków osoby prowadzącej kurs należy:

1. Realizacja wszelkich poleceń w zakresie szkolenia psów wydanych przez Zarząd Oddziału, Komisję Szkolenia Psów.
2. Przestrzeganie programu szkolenia w zakresie terminu i czasu trwania zajęć.
3. Prowadzenie listy obecności i dziennika szkolenia lub innej dokumentacji zleconej przez kierownika szkolenia.
4. Prowadzenie praktycznego i teoretycznego szkolenia uczestniczących w kursie przewodników psów z podaniem metod i zasad zbiorowego oraz indywidualnego szkolenia.

IV. ORGANIZACJA EGZAMINÓW

Organizatorami egzaminów są wyłącznie Oddziały ZKwP poprzez swoje Oddziałowe Komisje Szkolenia Psów. Aby zorganizować egzamin należy wystąpić z wnioskiem do GKSP na miesiąc przed planowanym terminem.

Egzaminy przeprowadzają uprawnieni sędziowie kynologiczni według regulaminów krajowych, zatwierdzonych przez Zarząd Główny na wniosek Głównej Komisji Szkolenia oraz regulaminów międzynarodowych przyjętych przez FCI. Sędziego kynologicznego powołuje na egzamin Główna Komisja Szkolenia Psów na wniosek Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów.

Osoba prowadząca kurs posiadająca uprawnienia asystenckie lub sędziowskie nie może brać udziału w ocenie psów przez siebie wyszkolonych lub prowadzonych przez osoby żyjące z nią w jednym gospodarstwie domowym..

Jeden sędzia może oceniać na egzaminie PT do 30 psów, zaś na egzaminach IPO oraz PTT-I i PTT-II do 10 psów jednego dnia.

Asystenci kynologiczni powinni zgłaszać chęć asystowania pisemnie z potwierdzeniem Zarządu Oddziału.

W celu zorganizowania egzaminu OKSzP lub Zarząd Oddziału powołuje kierownika egzaminu. Jeżeli egzamin zdawać będzie grupa prowadzona przez instruktora, funkcja kierownika może być powierzona instruktorowi.

Do zadań kierownika egzaminu należy:

1. Uzgodnienie z sędzią daty, godziny przybycia i miejsca spotkania.
2. W razie potrzeby zarezerwowanie dla sędziego noclegu.
3. Skompletowanie dokumentacji potrzebnej do egzaminu w oparciu o zgłoszenia do egzaminu. Do dokumentacji należą protokoły, karty ocen lub świadectwa, druki rozliczenia kosztów delegacji sędziego, ewentualnie medale i plakietki.
4. Zapewnienie warunków do wypełnienia dokumentacji w dniu egzaminu.
5. Zapewnienie prawidłowego i płynnego przebiegu egzaminu.
6. Zapewnienia odpowiedniego terenu odpowiadającego stopniowi egzaminu.

Druki protokołów, kart ocen, świadectw oraz ewentualnie plakietki itp. należy zamawiać w GKSzP.

Do egzaminu należy zgłosić psa w terminie określonym przez OKSzP podając dane analogiczne jak do zgłoszenia wystawowego, z numerem tatuażu włącznie. Do egzaminu można doprowadzać psy nierasowe będące własnością członków Związku.

Za psy szkolone w ramach kursu nie wnosi się dodatkowych opłat egzaminacyjnych. Za egzaminy eksternistyczne wnosi się opłaty zgodnie z ustaleniami Zarządu Oddziału łącznie ze złożeniem zgłoszenia.

Danego dnia pies może zdawać tylko jeden egzamin. Nie można zdawać egzaminu na stopień wyższy jeżeli pies nie ma zdanego egzaminu na stopień niższy. Pies przed zdaniem egzaminu na IPO-I musi mieć zdany egzamin PT. Przewodnik zobowiązany jest przedstawić przed egzaminem świadectwo (dyplom) z egzaminu niższego stopnia, względnie wpis w książeczce startową.

Właściciel psa może w dowolnym terminie powtórzyć egzamin jako ekstern w celu sprawdzenia wyszkolenia swojego psa lub podwyższenia oceny z poprzedniego egzaminu. Nie można zdawać egzaminu na stopień niższy niż ten, który pies już ma.

Każdy egzamin rozpoczyna się zameldowaniem przewodnika z psem poprzez podanie nazwy psa, nazwiska przewodnika i zgłoszenie gotowości do startu. Po skończonym egzaminie sędzia podaje wyniki oraz omawia oceniane ćwiczenia. Decyzja ogłoszona przez sędziego jest ostateczna. Gdy sędzia zdyskwalifikuje psa w trakcie egzaminu, opłata za egzamin nie podlega zwrotowi. Uczestników egzaminu obowiązuje sportowe zachowanie. Za niesportowe, nieetyczne zachowanie lub próbę oszustwa, jakąkolwiek krytykę werdyktu sędziego sędzia usuwa przewodnika z terenu, bez prawa do zwrotu opłaty za egzamin oraz powiadamia Zarząd Oddziału w celu wyciągnięcia dalszych konsekwencji. Takie same konsekwencje wyciąga kierownik egzaminu wobec nieetycznie i niesportowo zachowujących się obserwatorów.

Kolejność zdawania na egzaminie, w szczególności stopni wyższych niż PT-I, powinna być ustalona w drodze losowania przeprowadzonego przez sędziego.

Dokumentację z egzaminu przesyła się do GKSzP. Na jej podstawie wystawiane są odpowiednie dyplomy i certyfikaty.

Jeżeli niniejsze przepisy nie omawiają pewnych zagadnień, należy stosować się do przepisów ogólnozwiązkowych i FCI. W przypadku wątpliwości należy zwracać się o wyjaśnienia do GKSzP.

V. ZASADY NAGRADZANIA PSÓW NA EGZAMINACH I ZAWODACH

W trakcie egzaminów, zawodów i mistrzostw psy są oceniane według punktacji określonej w regulaminach. Ilość punktów zdobytych przez psy w kolejnych konkurencjach wpisuje się do protokołu i kart ocen. Suma zdobytych przez poszczególne psy punktów pozwala ustalić kolejność zdających lub startujących. Uzyskane przez psa miejsce wpisuje się do dokumentacji. Jeżeli prowadzona jest klasyfikacja drużynowa, jeden przewodnik może występować tylko z jednym psem. Ewentualne następne psy ten sam przewodnik może prowadzić poza klasyfikacją drużynową.

A. Klasyfikacja indywidualna

Jeżeli wynik końcowy dwóch lub większej ilości psów jest jednakowy, kolejność należy ustalić następująco:

- Dla egzaminów wyłącznie w posłuszeństwie (PT i zawody) – o wyższej lokacie rozstrzyga wyższy wynik w aportowaniu, jeżeli i te wyniki są jednakowe, rozstrzyga wyższy wynik w chodzeniu przy nodze bez smyczy. Jeżeli i te rezultaty są jednakowe należy przyznać lokatę ex aequo.
- Dla egzaminów, w których są konkurencje węchowe i posłuszeństwo (PTT-I i PTT-II) – o wyższej lokacie decyduje wyższa ilość punktów w pracy węchowej łącznie. Jeżeli są one jednakowe należy przyznać lokatę ex aequo.
- Dla egzaminów, zawodów i mistrzostw według regulaminów IPO – Po pierwsze ustala się lokaty zawodników, którzy uzyskali pozytywny wynik egzaminu. Jeżeli końcowe wyniki są równe należy określać rezultaty w poszczególnych konkurencjach. Patrz: Regulamin IPO.

Organizator zawodów i egzaminów może przygotować medale przyznawane za pierwsze trzy miejsca indywidualne: złoty, srebrny i brązowy ; złoty za pierwsze miejsce, srebrny za drugie, brązowy za trzecie. Warunkiem przyznania medalu jest uzyskanie oceny co najmniej dobrej w konkurencji minimum 5 psów.

B. Klasyfikacja drużynowa

Klasyfikację drużynową przeprowadza się na zawodach i mistrzostwach, o ile przewiduje to program imprezy. Drużyna składa się co najmniej z trzech zawodników, których wyniki

indywidualne są sumowane. Na zawody można zgłosić pięciu zawodników. Na wynik drużyny składa się suma punktów trzech najlepszych zawodników, którzy po pierwsze uzyskali pozytywny wynik z egzaminu. Jeżeli prowadzona jest klasyfikacja drużynowa, jeden zawodnik może występować tylko z jednym psem w ramach drużyny..

Jeżeli rezultaty są jednakowe, o kolejności decyduje większa liczba zawodników z pozytywnym wynikiem w ramach trzech najlepszych.

Wszyscy zawodnicy w drużynie otrzymują medale – złote za pierwsze miejsce, srebrne – za drugie, brązowe – za trzecie.

Wskazane jest, aby wszyscy uczestnicy zawodów otrzymali okazjonalny dyplom. Organizatorzy winni zadbać o to, aby Oddział Związku, osoby prywatne i firmy ufundowały nagrody rzeczowe. Lista fundatorów i sponsorów powinna być zamieszczona w katalogu lub programie imprezy.

VI. ORGANIZACJA ZAWODÓW I MISTRZOSTW

1. Zawody oddziałowe, międzyoddziałowe i Mistrzostwa Polski są organizowane zgodnie z odpowiednimi regulaminami.
2. Na wniosek GKSP poprzez Zarząd Oddziału Związku zatwierdza zgłoszoną formę zawodów. Zgłoszenia zawodów należy przesłać do Prezydium GKSzP dwa miesiące przed terminem imprezy. Jednocześnie należy zawiadomić wszystkich potencjalnych uczestników.
3. Na zwody, w zależności od ilości zgłoszonych psów, należy przeznaczyć jeden lub więcej dni.
4. Oddziały organizujące zawody pokrywają wszelkie koszty organizacji imprezy z budżetów Oddziałów. Wydatki związane z organizacją Mistrzostw Polski pokrywa oddział organizujący imprezę. Ewentualną nadwyżkę wydatków nad wpływami pokrywa Zarząd Główny. Koszty delegowania uczestników wraz z psami powinny pokrywać Oddziały Związku wysyłające zawodników.
5. W zawodach mogą uczestniczyć drużyny i indywidualni zawodnicy z psami reprezentujący Oddziały. Do oceny drużynowej liczy się punktacja trzech najlepszych zawodników. Drużyna może składać się z 3-5 zawodników z psami. Decyzję o udziale zawodników w ramach drużyny podejmuje Zarząd Oddziału na wniosek Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów. Ustalenie składu drużyny musi odbywać się na drodze surowej eliminacji. (vide rozdz. V pkt. B)

Wskazane jest aby zawodnicy występowali jako drużyna w jednolitych dresach z kompletnym wyposażeniem dla psów.

6. Przed rozpoczęciem imprezy psy muszą być poddane badaniom weterynaryjnym.
7. Każdy zawodnik jest odpowiedzialny za szkody wyrządzone przez jego psa. Zawodnicy, sędziowie, organizatorzy, pozoranci na okres zawodów muszą być ubezpieczeni.
8. Oddział Związku organizujący zawody powinien wyznaczyć kierownika imprezy oraz powołać Komitet Organizacyjny, który ma obowiązek:
 - a) zapewnić odpowiedni teren do przeprowadzenia imprezy,
 - b) przygotować obsługę techniczną,
 - c) wyposażyć sekretariat w protokoły, karty ocen i nagrody,
 - d) przygotować plakietki z numerami startowymi dla zawodników,
 - e) zapewnić obsługę lekarską i weterynaryjną,
 - f) zapewnić napoje dla sędziów, zawodników i obsługi imprezy,
 - g) ewentualnie zarezerwować noclegi dla zawodników, zaproszonych gości i sędziów, a także wyżywienie dla sędziów na czas trwania imprezy.
9. Przed rozpoczęciem imprezy każdy zawodnik zobowiązany jest oddać komisji sędziowskiej książkę wyszkolenia psa, potwierdzoną przez Oddział macierzysty zawodnika. Kolejność startową zawodników ustala się na podstawie losowania.

10. Organizator imprezy zobowiązany jest do przygotowania sędziom kart roboczych do notowania ocen za poszczególne próby. Karty te, po omówieniu oceny przez sędziego zbierają łącznicy, a następnie przekazują do sekretariatu. Do obliczania wyników powinien być powołany zespół ludzi zatrudnionych przy sekretariacie, którzy pracują pod nadzorem sędziego. Wyniki powinny być na bieżąco ogłaszane publicznie oraz wywieszane na tablicy informacyjnej.
11. Organizator imprezy zobowiązany jest do wydania programu zawodów. Program powinien zawierać regulamin, skład komisji sędziowskiej, informacje porządkowe i organizacyjne, szczegółowy rozkład imprezy i wykaz zawodników z psami. Na ostatniej stronie należy wydrukować tabelę ocen zawodników.

VII. ASYSTENCI I SĘDZIOWIE KYNOLÓGICZNI PRÓB PRACY

Asystentem kynologicznym i sędzią kynologicznym prób pracy można zostać po spełnieniu warunków przewidzianych przepisami Związku Kynologicznego w Polsce. Dodatkowym warunkiem jest samodzielne wyszkolenie psa do egzaminu IPO-I. Asystent po zdaniu egzaminu sędziowskiego staje się sędzią kynologicznym na egzaminach PT wszystkich stopni. Po samodzielnym wyszkoleniu psa do egzaminu IPO III uzyskuje się uprawnienia do oceny egzaminów IPO oraz FH-FCI. Analogiczne wymagania spełnić musi sędzia pracy psów ratowniczych – zgodnie z ustaleniami FCI.

VIII. INSTRUKTORZY SZKOLENIA PSÓW, POZORANCI LICENCJONOWANI

1. INSTRUKTORZY

Dla zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia psów stawia się określone poniżej wymagania kadrze szkoleniowców, których kwalifikacje muszą być potwierdzone zdaniem egzaminu. Kandydatów do egzaminów typują OKSP, a wniosek musi być zatwierdzony przez Zarząd Oddziału.

Kadra instruktorska to:

- młodszy instruktor szkolenia psów, zwany potocznie treserem,
- instruktor szkolenia psów,
- starszy instruktor szkolenia psów.

Młodszy instruktor szkolenia psów uzyskuje ten tytuł po zdaniu egzaminu przed komisją wyznaczoną przez Główną Komisję Szkolenia. Kandydat musi posiadać odpowiednią wiedzę, predyspozycje dydaktyczne, kulturę osobistą. Powinien być odpowiedzialny i zaradny. Cechować go powinna spostrzegawczość, odwaga, cierpliwość i umiejętność wyciągania wniosków z zachowań zarówno psów, jak i przewodników.

Kandydatów na młodszych instruktorów obowiązuje członkostwo w ZKwP przynajmniej 5 lat oraz wyszkolenie psa na stopień PT oraz IPO-1, -2.

Zakres wymagań egzaminacyjnych na młodszego instruktora:

1. Ogólna znajomość anatomii i fizjologii psa.
2. Ogólna znajomość szczepień ochronnych i najbardziej rozpowszechnionych chorób psów.
3. Znajomość żywienia psa młodego i dorosłego.
4. Znajomość popularnych ras psów i możliwości ich szkolenia.
5. Podstawowe informacje o organizacji Związku na podstawie Statutu ZKwP.
6. Znajomość psychiki psa.
7. Znajomość regulaminów szkolenia i regulaminów wszystkich egzaminów przeprowadzanych w Polsce.
8. Znajomość metod nauczania psa w zakresie posłuszeństwa, obrony i pracy wężowej.

Młodszy instruktor szkolenia może zostać instruktorem szkolenia po odbyciu 3 lat stażu w pracy społecznej przy szkoleniu psów w Związku, drogą uchwały GKSP po uzyskaniu pozytywnej opinii Zarządu Oddziału macierzystego. Musi też w tym czasie wyszkolić psa do IPO-3.

Starszym instruktorem szkolenia zostaje instruktor – analogicznie jak młodszy, poza obowiązkiem wyszkolenia psa do IPO-3

Instruktorzy szkolenia psów powinni działać społecznie na korzyść i w interesie Związku. Jeżeli działalność instruktora jest nieetyczna, szkodliwa dla Związku Kynologicznego lub nie dotyczy zadań Związku, Główna Komisja Szkolenia Psów może uchwałą odebrać mu ten tytuł.

2. POZORANCI (POMOCNICZY W SZKOLENIU OBROŃCZYM)

Dla zapewnienia odpowiednich kwalifikacji w szkoleniu, egzaminach i zawodach psów obrończych tworzy się kadrę wykwalifikowanych pomocników w szkoleniu psów obrończych zwanych dalej pozorantami. Dla uzyskania licencji pozoranta należy spełnić następujące warunki:

- mieć 5 lat stażu członkowskiego w Związku,
- wyszkolić psa do co najmniej IPO I,
- działać społecznie w Związku, co musi być potwierdzone pozytywną opinią Zarządu Oddziału macierzystego na wniosek OKSP,
- zdać egzamin przed komisją wyznaczoną przez Główną Komisję szkolenia Psów.

Program egzaminu obejmuje:

- A. Egzamin praktycznych umiejętności szkolenia psa jeszcze nie wyszkolonego.
- B. Egzamin sprawnościowy połączony ze znajomością koniecznych zachowań pozoranta.
- C. Egzamin teoretyczny obejmujący znajomość:
 - psychologii psa,
 - fizjologii psa,
 - regulaminów szkolenia,
 - podstawowych zasad organizacji Związku.

Egzamin licencyjny ważny jest 2 lata od daty jego zdania. Po upływie tego czasu należy go powtórzyć w części praktycznej i znajomości aktualnych regulaminów.

Pozoranci powinni działać społecznie na korzyść i w interesie Związku Kynologicznego. Jeżeli działalność pozoranta jest nieetyczna, szkodliwa dla Związku Kynologicznego lub nie wynika z zadań Związku, GKSP może uchwałą odebrać mu ten tytuł.

REGULAMINY

Podstawowe zasady przeprowadzania ćwiczeń z posłuszeństwa na egzaminach PT

Ćwiczenia z posłuszeństwa mają na celu zaprezentowanie w jakim stopniu pies podporządkowuje się przewodnikowi.

Do ćwiczeń z posłuszeństwa przystępuje dwóch przewodników luźno trzymających psy na smyczy. Zatrzymują się przed sędzią (psy powinny usiąść przy nodze swoich przewodników). Kolejno podają swoje imię, nazwisko, nazwę psa (imię i przydomek) oraz zgłaszają gotowość przystąpienia do ćwiczeń.

Po zameldowaniu się przewodników sędzia przeprowadza próbę zachowania psa i sprawdza tatuaż. Dotknąć psa może sędzia po uzyskaniu zgody przewodnika. Psy, które nie przejdą pomyślnie próby zachowania się są wykluczone z egzaminu. Jeżeli pies nawet po przejściu próby zachowania się, w trakcie ćwiczeń wykaże wady charakteru, to sędzia ma prawo wykluczyć go z dalszego udziału w egzaminie.

Po przeprowadzeniu próby zachowania, sędzia wskazuje jednemu z przewodników miejsce, w którym pies będzie wykonywał ćwiczenie pozostawania.

W czasie egzaminu pies powinien mieć na szyi tylko pojedynczy luźny łańcuszek. Nie może mieć na szyi kolczatki, nawet odwróconej na zewnątrz, ani obroży z paska. W ćwiczeniach

wykonywanych bez smyczy pies nie może występować bez obroży. W ćwiczeniu „Chodzenie przy nodze na smyczy” smycz powinna być trzymana przez przewodnika tylko lewą ręką.

Możliwe jest prowadzenie psa po prawej stronie przewodnika, a nie po lewej, tak jak jest to w opisie ćwiczeń, o ile przewodnik widzi taką konieczność. Opis ćwiczeń należy wówczas interpretować jak w lustrzanym odbiciu. W ćwiczeniach bez smyczy, smycz powinna być przewieszona przez lewe ramię na prawy bok lub schowana do kieszeni. Przewodnik musi być w stanie w każdej chwili zapiąć psa na smycz.

Każde ćwiczenie rozpoczyna się i kończy zatrzymaniem przewodnika w tzw. postawie wyjściowej z psem siedzącym przy nodze. Jeżeli przewodnik zatrzymuje się, pies musi usiąść szybko, bez komendy przy nodze. Na egzaminie PT wolno dać psu komendę *siad*. Nie dotyczy to przychodzenia do nogi.

Po zakończeniu ćwiczenia wolno pochwalić psa. Po pochwaleniu należy przed rozpoczęciem następnego ćwiczenia odczekać minimum 3 sekundy i przyjąć nową postawę wyjściową. Używanie rozkazów *równaj*, *noga* dozwolone jest przy ruszaniu z miejsca, zmianie tempa i kierunku ruchu oraz przywoływaniu do nogi. Używanie podwójnych komend (np. słownych i optycznych), powtarzanie ich wielokrotnie i stosowanie dopingu karane jest przez sędziego stratą punktów. Jeżeli pies wykonuje ćwiczenia zostawania, przewodnik powinien stać w postawie zasadniczej.

Podchodzenie do nogi przewodnika pies może wykonywać na dwa sposoby:

1. Obchodząc przewodnika naokoło.
2. Obracając się przed przewodnikiem i bezpośrednio siadając przy nodze.

Zwrot w tył przewodnik powinien wykonywać przez lewe ramię. Dojść do pozostającego na miejscu psa przewodnik może obchodząc go naokoło lub bezpośrednio do prawego boku psa. Pies warujący lub stojący powinien pozostać w tej pozycji po dojściu przewodnika aż do usłyszenia komendy *siad*.

Przywołanie psa do nogi po komendzie *biegaj* może nastąpić gdy przewodnik stoi lub idzie. Idący przewodnik zatrzymuje się po dojściu psa do nogi. Pies powinien usiąść – na egzaminie PT wolno dać komendę *siad*. Komendę przywołującą można zastąpić imieniem psa.

Aportowanie: Pozytywna ocena aportowania uzależniona jest od stopnia egzaminu. Na egzaminie – zawodach PT obowiązują zasady opisane regulaminem międzynarodowym psów użytkowych IPO, a między innymi:

1. Przedmiotem do aportowania jest „koziołek” drewniany – klocek z przewężeniem w środku – powszechnie dostępny w handlu. Na zawodach PT koziołek dostarczany jest przez organizatora jeden dla wszystkich uczestników. Do rozpoznawania przedmiotów przewodnik używa koziołka własnego podkładanego wśród analogicznych dostarczonych przez organizatora imprezy.

Aport powinien być rzucony na odległość 10 kroków, tj. około 7 metrów – nie dalej ani bliżej. Po odebraniu aportu przewodnik powinien trzymać go w prawej ręce opuszczonej w dół.

Komendy: Są nimi pojedyncze słowa używane stale takie same dla tych samych czynności. Podane w regulaminach komendy są przykładami, które można zastąpić innymi słowami.

Po zakończeniu ćwiczeń przewodnicy odmeldowują się u sędziego. Sędzia omawia ocenę. Przewodnicy schodzą z terenu egzaminu.

Sposób przeprowadzenia próby zachowania się psa

Kontrolę przeprowadza sędzia po zameldowaniu się przewodników na miejscu egzaminu. Pies jest na luźnej smyczy, tak aby mógł normalnie poruszać się i zachowywać. Do każdego psa sędzia podchodzi normalnym krokiem. Należy zaniechać wszelkich zachowań drażniących czy podniecających psa. Dotknięcie psa przez sędziego możliwe jest po uprzednim zapytaniu przewodnika. Pies podczas zbliżania się sędziego, przy bezpośrednim kontakcie z nim oraz przy kontroli tatuażu musi zachowywać się spokojnie. Tatuaż psa pokazuje sędziemu przewodnik.

Ocena:

1. Pozytywne zachowanie:

Pies jest pewny siebie, mający poczucie bezpieczeństwa, uważny, pełen temperamentu, naturalny, swobodny.

2. Dopuszczalne zachowanie:

Pies jest nieco niespokojny, przesadnie podniecony, lekko zaniepokojony. Tak zachowujące się psy mogą zostać dopuszczone do egzaminu, jednak w jego toku muszą być uważnie obserwowane.

3. Negatywne zachowanie:

Pies jest niepewny, lękliwy, kaśliwy, bardzo agresywny. Psy tak zachowujące się nie mogą być dopuszczone do egzaminu.

REGULAMIN EGZAMINU PSA TOWARZYSZĄCEGO - PT

Ćwiczenia:

1.	Chodzenie psa przy nodze przewodnika na smyczy	20 pkt.
2.	Chodzenie psa przy nodze przewodnika bez smyczy	40 pkt.
3.	Pozostawanie psa w pozycji „siad” i przywołanie <i>do mnie i do nogi</i>	20 pkt.
4.	Aportowanie własnego przedmiotu	30 pkt.
5.	„Siad” w marszu	15 pkt.
6.	„Waruj” w marszu	15 pkt.
7.	Bieganie psa na komendę i przywołanie do nogi na rozkaz słowny lub optyczny	30 pkt.
8.	Badanie uzębienia psa	10 pkt.
9.	Pozostawanie psa w pozycji „siad” przy próbach odwracania uwagi	10 pkt.
10.	Pozostawanie psa w pozycji „waruj” przy próbach odwracania uwagi	10 pkt.
	RAZEM	200 pkt.

Punktacja:

ocena doskonała	192-200
ocena bardzo dobra	180-191
ocena dobra	160-179
ocena dostateczna	140-159
ocena niedostateczna	0-139

Szczegółowy opis ćwiczeń:**1. Chodzenie psa przy nodze przewodnika na smyczy - 20 pkt.**

krokiem 10 pkt., biegiem 10 pkt.

Rozkazy: *równaj* lub *noga, siad*

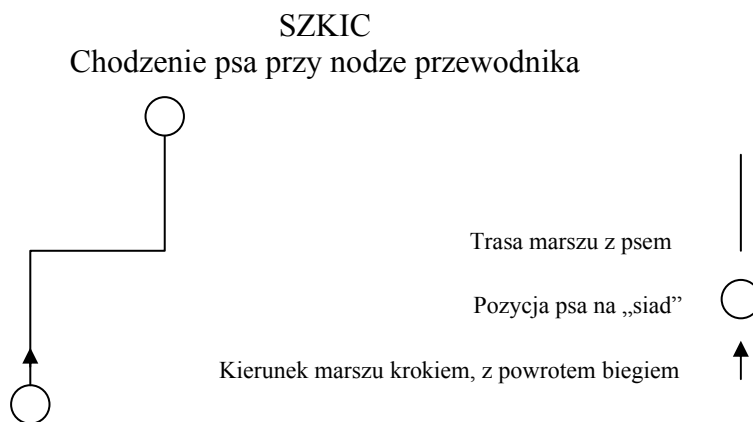
Przewodnik maszeruje z psem przy nodze, na luźno trzymanej smyczy około 30 kroków na wyznaczonej trasie. Po przejściu 10 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu następnych 10 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 10 krokach wykonuje w tył zwrot i zatrzymuje się a pies siada (wolno podać komendę *siad*). Tą samą drogą wraca z psem niezbyt szybkim biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyjsciu do punktu wyjściowego wykonuje w tył zwrot, a pies wykonuje na komendę pozycje siedzącą. Pies powinien przez całe ćwiczenie iść lub biec trzymając bark przy nodze przewodnika.

2. Chodzenie psa przy nodze przewodnika bez smyczy – 40 pkt.

krokiem 20 pkt., biegiem 20 pkt.

Rozkazy: *równaj, noga, siad*

Na polecenie sędziego przewodnik zwalnia psa ze smyczy i wykonuje ćwiczenie w taki sam sposób jak w ćwiczeniu nr 1. Zostawanie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.



3. Pozostawanie w pozycji „siad” i przywołanie *do mnie i do nogi* - 20 pkt.

Rozkazy: *siad, do mnie, noga* lub znaki optyczne

Na polecenie sędziego przewodnik pozostawia psa w pozycji siedzącej, odchodzi od niego na odległość 10 kroków, zatrzymuje się i wykonuje zwrot do psa. Po upływie około 2 sekund rozkazem słownym *do mnie* lub znakiem optycznym przywołuje psa. Pies powinien podbiec i usiąść przed przewodnikiem, który następnie podaje komendę „noga”. Pies powinien przyjąć pozycję siedzącą przy lewej nodze przewodnika (bez komendy).

4. Aportowanie własnego przedmiotu – 30 pkt.

Rozkazy: *aport, do mnie, daj, noga*

Na polecenie sędziego przewodnik wyrzuca przed siebie własny przedmiot (aport) na odległość około 10 kroków. Pies w tym czasie powinien siedzieć spokojnie bez smyczy przy nodze przewodnika. Na jednorazowy rozkaz słowny *aport* pies powinien szybko pobiec po wyrzucony przedmiot i podjąć go, na rozkaz *do mnie* natychmiast przynieść go i usiąść przed przewodnikiem. Po odebraniu aportu przez przewodnika, na rozkaz *noga* pies powinien usiąść przy lewej nodze przewodnika (bez komendy).

W tym ćwiczeniu należy zwracać uwagę na dokładne podejmowanie aportu, jego prawidłowe niesienie i wytrzymywanie przed oddaniem przewodnikowi.

5. „Siad” w marszu – 15 pkt.

Rozkazy: *siad*

Przewodnik z psem rusza przed siebie. Po co najmniej 10 krokach podaje słowną komendę *siad*, na którą pies powinien szybko usiąść przy czym przewodnik nie może zmienić tempa kroku, ani się obejrzeć. Po 20 dalszych krokach przewodnik zatrzymuje się i odwraca do psa. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa i zajmuje miejsce po jego prawej stronie. Przyjęcie przez psa innej pozycji niż *siad* – 5 pkt karnych.

6. „Waruj” w marszu, z przywołaniem – 15 pkt

Rozkazy: *waruj, do mnie, noga*

Przewodnik rusza prosto przed siebie dając psu komendę *noga*. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę *waruj*, na którą pies powinien niezwłocznie zawarować. Bez jakiegokolwiek oddziaływania na psa i bez odwracania się przewodnik idzie dalej prosto jeszcze 20 kroków, odwraca się do psa i spokojnie staje. Na znak sędziego przewodnik przywołuje psa do siebie. Pies powinien szybko i radośnie podbiec do swojego przewodnika i usiąść blisko przed nim. Na komendę *noga* pies powinien usiąść przy lewej nodze przewodnika.

Przyjęcie przez psa innej pozycji niż *waruj* – 5 pkt karnych.

7. Bieganie psa na komendę i przywoływanie do nogi – 30 pkt.

Rozkazy: *biegaj, noga*

Przewodnik z psem przyjmują pozycję wyjściową (pies siedzi przy nodze przewodnika). Następnie przewodnik zaczyna maszerować z psem przy nodze, bez smyczy i po około 10 krokach na rozkaz *biegaj* pies oddala się (przewodnik może wskazać kierunek ręką). Pies powinien odbiec na odległość co najmniej 5 kroków. Po kilku sekundach na rozkaz *noga* wydany na znak sędziego pies wraca do nogi przewodnika. Przewodnik wołając psa może stać lub iść. Wykonanie tego ćwiczenia z przypiętą linką do 10 m – 15 punktów karnych.

8. Badanie uzębienia psa – 10 pkt.

Rozkazy: *siad, badanie* lub *zęby*

W ćwiczeniu tym przewodnik pokazuje sędziemu uzębienie psa. Na polecenie sędziego przewodnik sadza psa przy nodze i po komendzie *badanie* (lub *zęby*) odchyła psu wargi, aby pokazać sędziemu zgryz psa, a następnie zęby boczne z lewej i prawej strony.

Na ocenę pozytywna pies musi siedzieć spokojnie, bez zmiany pozycji i dać obejrzeć sobie zęby. Ćwiczenie wykonuje się na smyczy.

9. Pozostawanie psa w pozycji „siad” przy próbach odwracania uwagi – 10 pkt.

Rozkaz: *siad*

Przewodnik udaje się z psem na wyznaczone miejsce i wydaje psu rozkaz *siad*. Odpina smycz i odchodzi na odległość 20 kroków, po czym zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać bez ruchu i nie wpływać na psa gestami ani słowami. Na polecenie sędziego przewodnik wraca do psa, staje z jego prawej strony i wykonuje ćwiczenie nr 10.

10. Pozostawanie psa w pozycji „waruj” przy próbach odwracania uwagi

Rozkazy: *waruj, siad*

Po zakończeniu ćwiczenia 9. na polecenie sędziego przewodnik dochodzi do psa i daje mu rozkaz *waruj*, odchodzi od niego na odległość 20 kroków, zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać bez ruchu i nie wpływać na psa gestami ani słowami. Na polecenie sędziego przewodnik wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz *siad*. W czasie warowania nie wolno pozostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

Punkty karne za błędy popełnione przez psa i przewodnika w czasie ćwiczeń na egzaminie PT

Trzymanie psa na napiętej (krótkiej) smyczy lub naciąganie go w czasie chodzenia przy nodze przewodnika	1-4
Wybieganie psa, pozostawanie w tyle lub odchodzenie w bok podczas chodzenia przy nodze bez smyczy	2-4

Dopasowywanie przez przewodnika tempa swojego marszu lub biegu do tempa psa	1-2
Wydawanie psu podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotnie (każdorazowo)	1
Wpływanie na psa niedozwolonymi metodami (doping)	1-5
Samowolne zmienianie przez psa pozycji w czasie zostawiania - każdorazowo	1
Nie wykonywanie przez psa rozkazów, podbiegnięcie w czasie ćwiczenia egzaminacyjnego do innych psów (zwierząt) i po trzykrotnym przywołaniu nie powrócenie do przewodnika	Przerwanie ćwiczenia
Zatrzymywanie się i myszkowanie psa po ziemi w czasie wykonywania ćwiczenia	1-2
Przyjęcie przez psa innej pozycji niż wydana komenda (w marszu)	5
Podczas pozostawiania psa na miejscu samowolne podchodzenie do przodu, przesuwanie się lub tarzanie	1-5
Opuszczenie miejsca siadu lub warowania powyżej 10 kroków	10
Opieszale wykonywanie ćwiczeń	1-4
Samowolne podnoszenie się psa z <i>waruj</i> przy podchodzeniu przewodnika	1-2
Lęk i niespokojne zachowanie się psa przy badaniu uzębienia	1-3
Podczas wyrzucania aportu samowolne wybieganie psa po aport	1-2
Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie aportu	1-4
Nie uchwycenie aportu za jego środek	1-2
Pobiegnięcie, podjęcie aportu i nie przyniesienie go dokładnie do przewodnika	5 - 15
Pobiegnięcie do aportu przez psa lecz nie podjęcie go i nie przyniesienie do przewodnika lub podjęcie aportu i odbiegnięcie	30
Nie oddawanie aportu przewodnikowi na rozkaz <i>daj</i>	1-3
Wykonanie ćwiczenia „biegaj” , „do nogi” na smyczy – lince do 10 m	15
Załatwianie się psa w czasie ćwiczeń	3-5
Inne błędy nie wymienione powyżej	1-5

REGULAMIN

EGZAMINU PSA TOWARZYSZĄCO-TROPIĄCEGO I STOPNIA - PTT-I

Ćwiczenia:

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA		
1.	Ślad własny przewodnika, 450 kroków, 2 załamania, 3 przedmioty (5+5+5 punktów), wiek śladu 20 minut, czas wypracowania – 15 min.	60+15= 75 pkt.
2.	Rozpoznanie i aportowanie własnego przedmiotu spośród przedmiotów obcych	15 pkt.
3.	Szukanie i aportowanie zguby własnej	10 pkt.
RAZEM		100 pkt.
Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO		
1.	Chodzenie przy nodze bez smyczy	20 pkt.
2.	Aportowanie własnego przedmiotu	20 pkt.
3.	„Siad” w marszu	20 pkt.
4.	„Waruj” w marszu, z przywołaniem	20 pkt.
5.	Pozostawianie psa w pozycji „waruj” przez 5 minut przy próbach odwracania uwagi	20 pkt.
RAZEM		100 pkt.
OGÓLEM		200 pkt.

Punktacja:

ocena doskonała	192-200
ocena bardzo dobra	180-191
ocena dobra	160-179
ocena dostateczna	140-159
ocena niedostateczna	0-139

Uwaga:

Do zdania egzaminu pies musi uzyskać minimum 70 pkt. w każdej z konkurencji – A i B.

Szczegółowy opis ćwiczeń:**Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA****1. Ślad własny przewodnika**

450 kroków, trzy odcinki proste, 2 załamania, 3 przedmioty, wiek śladu 20 minut – $5+5+5=15$ (przedmioty) + 60 (ślad) = 75 pkt. Czas wypracowania – 15 minut

Rozkaz: *wąchaj – ślad*

Węszenie śladu własnego odbywa się na trasie o długości około 450 kroków, o dwóch załamaniach pod kątem prostym. Wiek śladu – 20 minut. Początek śladu należy zaznaczyć w widoczny sposób. Rozpoczynając układanie śladu, należy w punkcie wyjściowym stanąć bez ruchu na około 1 minutę. W czasie układania śladu nie wolno pociągać nogami, zatrzymywać się, deptać mocniej przy kładzeniu przedmiotu itp. Przewodnik kładzie na trasie trzy przedmioty, dobrze nasyczone własną wonią. Pierwszy przedmiot kładzie w połowie pierwszej prostej, drugi w połowie drugiej prostej, trzeci na końcu śladu. Przedmioty należy kłaść na ścieżce śladu, a nie obok. Położone przedmioty powinny być zbliżone kolorem do barwy terenu i nie większe od wielkości portfela. Przedmioty należy pokazać sędziemu przed ułożeniem śladu.

Po ułożeniu śladu przewodnik wraca dużym łukiem do swojego psa i przygotowuje go do pracy węchowej. Tropienie śladu rozpoczyna się po upływie 20 minut od rozpoczęcia układania śladu.

Pies może pracować węchowo na lince o długości 10 m lub luzem (bez linki). W drugim przypadku przewodnik musi utrzymać dystans 10 m za psem. Linka ma być przymocowana do szorek lub łańcuszka.

Przewodnik przystępujący z psem do ćwiczenia powinien zameldować się sędziemu i poinformować go jak pies zachowuje się przy znalezionym przedmiocie: podejmuje go stojąc, siedząc lub aportuje, czy też zaznacza zatrzymując się przy nim w pozycji „stój”, „siad” lub „waruj”. Może być przemiennie, ale zaznaczenie musi być jednoznaczne.

Na polecenie sędziego przewodnik doprowadza psa do punktu wyjściowego śladu i daje komendę *wąchaj – ślad*. Przy podstawie śladu należy dać dostateczną ilość czasu do nawęszenia. Obwąchiwanie tabliczki oznaczającej podstawę śladu nie jest błędem.

Pies powinien podejmować ślad spokojnie, aby przewodnik mógł poruszać się za nim krokiem (nie biegiem). Linka nie powinna być napięta. Przewodnikowi wolno ruszyć za psem, gdy linka wyciągnie się na długość około 8 – 10 m.

Znaleziony przedmiot pies powinien podjąć lub wskazać bez rozkazu przewodnika. Gdy pies odnajduje przedmiot, przewodnik opuszcza linkę na ziemię i udaje się do psa. Podnosząc do góry rękę z przedmiotem daje znać sędziemu, że pies odnalazł właściwy przedmiot. Następnie kontynuuje pracę na śladzie, wypuszczając psa na całą długość linki. Błędem jest, jeśli pies idzie dalej z podjętym przedmiotem. Jeżeli przewodnik nie wypuszcza linki z ręki, to musi ona zwisać swobodnie. Zabronione jest używanie dodatkowych rzemieni obok linki. O sposobie prowadzenia linki decyduje przewodnik

Jeżeli pies opuści linię śladu i jest wstrzymywany przez przewodnika sędzia powinien nakazać przewodnikowi podążać za psem. Jeżeli pies powróci na ślad przy powtórnym zdarzeniu tego typu sędzia przerywa pracę na śladzie. Sędzia powinien przerwać pracę na śladzie, gdy przewodnik odejdzie od linii śladu na więcej niż długość linki nawet ukośnie do linii śladu, naciągnie psa do linii śladu oraz gdy pies samodzielnie nie podejmuje śladu. Możliwe jest, za zgodą sędziego, powtórzenie nawęszenia, powoduje to jednak stratę 5 pkt. Po zakoń-

czeniu pracy na śladzie przewodnik z psem zgłasza się do sędziego, pokazując przedmioty odnalezione przez psa, celem ich sprawdzenia.

2. Rozpoznanie (i aportowanie) własnego przedmiotu spośród przedmiotów obcych

Rozkazy: *wąchaj, wąchaj – aport, do mnie, daj, noga*

Przewodnik z psem podchodzi do sędziego i pokazuje przedmiot do rozpoznania. Na polecenie sędziego staje w odległości 5 kroków od miejsca, gdzie uprzednio rozłożono kilka podobnych przedmiotów. Wykonuje w tył zwrot, zostawia psa w pozycji siedzącej i kładzie własny przedmiot między rozłożone przedmioty o woni obcej. Następnie wraca do psa, wykonuje zwrot do rozłożonych przedmiotów i daje psu do nawęszenia rękę lub własny przedmiot z rozkazem *wąchaj*. Po nawęszenia na komendę *wąchaj – aport* wysyła psa w kierunku przedmiotów (może wskazać ręką kierunek). Pies powinien na komendę pobiec do leżących przedmiotów, obwąchać je, a po samodzielnym rozpoznaniu przynieść własny przedmiot na komendę *do mnie* i usiąść z nim przed przewodnikiem. Po odebraniu aportu komendą *daj*, po rozkazie *noga* pies powinien usiąść z lewej strony przy nodze przewodnika. Możliwe jest zaznaczenie przez psa znalezionego przedmiotu. Należy w takim przypadku stosować kryteria dotyczące znajdowania przedmiotów na śladzie. Spośród takiego odnalezienia nie powinien obniżać oceny.

3. Szukanie (i aportowanie) zguby własnej

Rozkazy: *szukaj – zguba, do mnie, daj, noga*

Przewodnik z psem bez smyczy idzie w kierunku wskazanym przez sędziego. Po przejściu 10 kroków przewodnik wypuszcza przedmiot w sposób niedostrzegalny dla psa i maszeruje dalej w linii prostej 50 kroków, zatrzymuje się, odwraca i daje psu nawęszyc swój ślad. Następnie komendą *szukaj – zguba* wysyła psa po zgubę. Pies powinien natychmiast udać się z powrotem po śladzie przewodnika, odnaleźć zgubę, podnieść ją i szybko wrócić do przewodnika na komendę *do mnie*, siadając przed nim. Po oddaniu aportu na komendę *noga* pies powinien usiąść przy lewej nodze przewodnika. Możliwe jest zaznaczenie znalezionego przedmiotu – patrz ćwiczenie nr2.

Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO

1. Chodzenie przy nodze bez smyczy – 20 pkt.

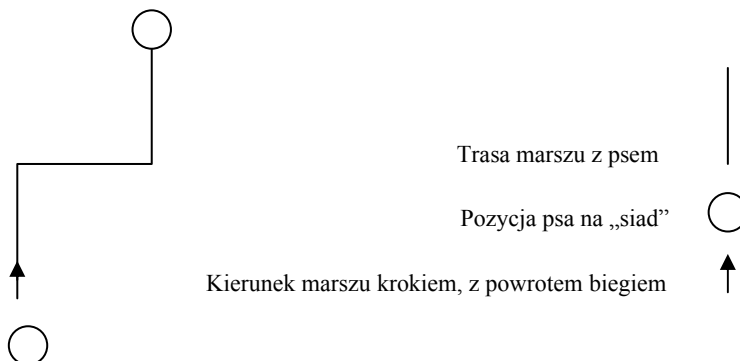
Rozkazy: *równaj* lub *noga*

Po zameldowaniu się dwóch przewodników z psami i przeprowadzeniu przez sędziego próby zachowania się psów i kontroli tatuazu, jeden z przewodników odchodzi na wyznaczone miejsce, w którym pozostawia psa warującego, drugi przewodnik przyjmuje postawę zasadniczą z psem siedzącym przy nodze i rozpoczyna ćwiczenie. Zwalnia psa ze smyczy (przewiesza ją przez lewe ramię lub chowa do kieszeni) i maszeruje z nim około 30 kroków na oznaczonej trasie. Po przejściu 10 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu następnych 10 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 10 krokach wykonuje zwrot w tył i zatrzymuje się. Pies powinien usiąść bez komendy.

Tą samą drogą wraca z psem niezbyt szybkim biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyjściu do punktu wyjściowego wykonuje zwrot w tył, a pies przyjmuje bez komendy pozycje siedzącą. Pies powinien przez całe ćwiczenie iść lub biec przy nodze przewodnika. Przewodnik wykonuje ćwiczenie samodzielnie na wyznaczonej trasie. Wydawanie rozkazów dozwolone jest przy ruszaniu z miejsca i zmianie kierunku. Wpływanie na psa w innych sytuacjach spowoduje każdorazowo obniżenie oceny.

Na znak sędziego przewodnik z psem przechodzi przez grupę 2-4 osób wolno poruszających się, zatrzymuje się w środku tej grupy minimum 1 raz. Ćwiczenie kończy wychodząc z grupy. Zostawanie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.

Szkic Chodzenia psa przy nodze przewodnika



2. Aportowanie własnego przedmiotu – 20 pkt.

Rozkazy: *aport, do mnie, daj, noga*

Na polecenie sędziego przewodnik wyrzuca przed siebie przedmiot własny (aport) na odległość około 10 kroków. Pies w tym czasie powinien siedzieć spokojnie bez smyczy przy nodze przewodnika. Na jednorazowy rozkaz słowny *aport* pies powinien szybko pobiec po wyrzucony przedmiot i podjąć go, na rozkaz *do mnie* natychmiast przynieść go i usiąść przed przewodnikiem. Po odebraniu aportu po komendzie „*daj*” przez przewodnika na rozkaz *noga* pies powinien usiąść przy lewej nodze.

W ćwiczeniu tym należy zwracać uwagę na dokładne aportowanie, wytrzymywanie, a także na niedokładne i błędne zachowanie się, jak zerwanie się, upuszczanie aportu na ziemię, bawienie się i gryzienie aportu itp.

3. „Siad” w marszu – 20 pkt.

Rozkaz: *siad*

Przewodnik z psem bez smyczy rusza przed siebie. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę słowną *siad*, na którą pies powinien szybko usiąść, przy czym przewodnik nie może zmienić kroku, ani się obejrzeć. Po 20 dalszych krokach przewodnik zatrzymuje się i odwraca do psa. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa i zajmuje miejsce po jego prawej stronie.

4. „Waruj” w marszu, z przywołaniem - 20 pkt.

Rozkazy: *waruj, do mnie, noga*

Przewodnik rusza prosto przed siebie dając psu komendę *noga*. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę *waruj*, na którą pies powinien niezwłocznie zawarować. Bez jakiegokolwiek dalszego oddziaływania na psa i bez odwracania się przewodnik idzie dalej prosto jeszcze 20 kroków, odwraca się do psa i spokojnie staje. Na znak sędziego przewodnik przywołuje psa do siebie. Pies powinien szybko i radośnie podbiec do swojego przewodnika i usiąść blisko przed nim. Na komendę *noga* pies powinien usiąść przy lewej nodze przewodnika.

5. Pozostawianie psa w pozycji „waruj” przez 5 minut przy próbach odwracania uwagi – 20 pkt.

Rozkazy: *waruj, siad*

W ustalonym miejscu przewodnik daje psu rozkaz *waruj*, zostawia go odchodząc w linii prostej na odległość 30 kroków, następnie zatrzymuje się i odwraca do psa. Na polecenie sędziego wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz *siad*.

W czasie warowania nie wolno zostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

Punkty karne za błędy popełnione przez psa i przewodnika w czasie ćwiczeń na egzaminie PTT-I

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA	
Ćwiczenie 1	60 + 15 = 75
Zła praca na śladzie: złe nawęszanie, niepokój, zabawa, częste krążenie na załamaniach, nieustanne zachęcanie przez przewodnika	do 10 pkt.
Zła praca na śladzie: powtórne nawęszanie podstawy śladu, silny niepokój, węszenie górnym wiatrem, praca szturmowa, załatwianie się, węszenie za myszami	5 -15 pkt.
Złe podjęcie lub zaznaczenie przedmiotu	do 4 pkt.
Za nie znalezienie przedmiotu na śladzie (za każdy przedmiot)	5 pkt.
Za podjęcie lub zaznaczenie przedmiotu nie położonego na śladzie przez deptacza	2 pkt.
Ćwiczenie 2	15 pkt
Powtórzenie ćwiczenia	5 pkt.
Podjęcie przez psa zwoźniczego przedmiotu, puszczenie go i rozpoznanie właściwego	3 pkt.
Ćwiczenie 3	10 pkt
Podawanie rozkazu przy znalezionym przedmiocie	2 pkt.
Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie znalezionego przedmiotu	1-4 pkt.
Nie oddawanie przedmiotu na rozkaz <i>daj</i>	1-3 pkt.
Nie przyniesienie do przewodnika <u>podjętego</u> aportu	3 -5 pkt.
Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO	
Ćwiczenie 1	20 pkt
Podczas chodzenia przy nodze pies wybiega do przodu, pozostaje w tyle lub odchodzi od nogi przewodnika	1-4 pkt.
Wydawanie podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotnie (każdorazowo)	1 pkt.
Wpływanie na psa niedozwolonymi sposobami (doping)	1-5 pkt.
Załatwianie się przez psa w czasie ćwiczenia	2-5 pkt.
Dopasowywanie tempa marszu lub biegu przez przewodnika do tempa psa	1-2 pkt.
Inne błędy nie wymienione	1-5 pkt.
Ugryzienie osób będących w grupie lub ucieczka przed grupa	Dyskwalifikacja
Ćwiczenie 2	20 pkt
Podczas wyrzucania aportu pies bez rozkazu, samowolnie biegnie po aport	1-2 pkt.
Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie aportu	1-4 pkt.
Nie uchwycenie aportu za jego środek	1-2 pkt.
Nie oddawanie aportu na rozkaz <i>daj</i>	1-5 pkt.
Nie przyniesienie dokładnie aportu po pobiegnięciu i podjęciu go	5 - 10 pkt.
Pobiegnięcie do aportu lecz nie podjęcie go i nie przyniesienie do przewodnika lub odbiegnięcie z aportem	20 pkt.
Powtarzanie rozkazów – za każdy następny	2 pkt.
Inne błędy nie wymienione	1-5 pkt.
Ćwiczenie 3	20 pkt

Przyjęcie przez psa innej pozycji niż „siad”	do 10 pkt.
Ćwiczenie 4	20 pkt
Przyjęcie przez psa innej pozycji niż „waruj” (ale pies przyszedł do przewodnika)	do 10 pkt.
Ćwiczenie 5	20 pkt
Samowolna zmiana pozycji - każdorazowo	1 pkt.
Przemieszczanie się na inne miejsce, tarzanie	1-5 pkt.
Opuszczenie miejsca „siadu” lub „warowania” powyżej 10 kroków	20 pkt.

**REGULAMIN
EGZAMINU PSA TOWARZYSZĄCO - TROPIĄCEGO II STOPNIA
PTT - II**

KONKURENCJA A: Praca węchowa

1. Ślad obcy
60 minut, długość 900 kroków, 4 załamania, 4 przedmioty, 2 kąty ostre
śląd zwodniczy 15 min na ostatniej prostej
 - ścieżka śladu 80 pkt.
 - przedmioty (4x5 pkt.) 20 pkt.
- RAZEM** 100 pkt.

KONKURENCJA B: Posłuszeństwo

1. Rewirowanie za przedmiotem o woni własnej 30 pkt.
 2. Chodzenie przy nodze bez smyczy 10 pkt.
 3. Wykonywanie rozkazów na odległość *siad*, *waruj* w trakcie biegania luzem w dowolnej kolejności 30 pkt.
 4. Zostawianie w pozycji *siad* i *waruj* z marszu i powrót do psa 20 pkt.
 5. Pozostawianie w pozycji *waruj*, gdy przewodnik jest w odległości 40 kroków 10 pkt.
- RAZEM** 100 pkt.
OGÓŁEM 200 pkt.

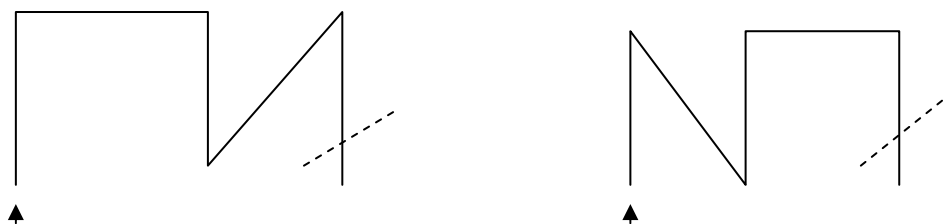
PUNKTACJA:

Ocena doskonała	192 – 200 pkt.
Ocena bardzo dobra	180 – 191 pkt.
Ocena dobra	160 – 179 pkt.
Ocena dostateczna	140 – 159 pkt.
Ocena niedostateczna	0 – 139 pkt.

Uwaga:

Do zdania egzaminu pies musi uzyskać minimum 70 pkt w każdej z konkurencji – A i B.

Przykładowe schematy ścieżek



KONKURENCJA A: Praca węchowa

1. ŚLAD OBCY

60 minut, długość 900 kroków, 5 odcinków prostych, 4 załamania, 4 przedmioty, 2 kąty ostre, na ostatniej prostej ślad zwodniczy 15 min., czas wypracowania śladu 20 min

- węszenie śladu 80 pkt.
- cztery przedmioty (5 + 5 + 5 + 5) 20 pkt.
 Rozkazy: „wąchaj” lub „szukaj”

Ślad obcy, długości 900 kroków, leżący 60 min., mający cztery załamania, w tym 2 pod kątem prostym i dwa kątem ostrym ($30^{\circ} - 60^{\circ}$), 4 przedmioty. Sędzia nadzorując układanie śladu decyduje o jego kształcie, w zależności od ukształtowania terenu. Układane ślady muszą być różnych kształtów. Nie może być tak, że np. przy każdym śladzie poszczególne zwroty i przedmioty występują w tej samej odległości. Podstawa musi być dobrze oznaczona tabliczką wbitą z lewej strony punktu wyjścia. Na podstawie śladu deptacz stoi 1 min., potem wchodzi na ślad normalnym krokiem, pierwszy przedmiot kładzie po co najmniej 50 krokach na drugiej prostej, drugi przedmiot w środku trzeciej, trzeci na czwartej prostej, czwarty na końcu śladu. Przedmioty kładzione są przez deptacza w marszu, bez zatrzymywania. Po położeniu ostatniego przedmiotu deptacz idzie jeszcze kilka kroków w linii śladu normalnym krokiem, by następnie wrócić z dala od układanego śladu.

Po 15 min. od początku układania śladu inny deptacz układa ślad zwodniczy przecinający ostatnią prostą.

Pies może pracować na śladzie na 10 m lince lub luzem. Oba sposoby są jednakowo oceniane. Jeżeli przewodnik nie ukończy pracy na śladzie w czasie 20 minut, sędzia przerywa pracę.

Postanowienia wykonawcze

Przed układaniem śladu deptacz pokazuje przedmioty sędziemu lub osobie odpowiedzialnej za układanie śladu. Przedmioty muszą być dobrze przesycone zapachem deptacza, musi on je trzymać w kieszeni nie krócej niż 30 min. Przedmioty mają mieć rozmiary: długość 10 cm, szerokość 2 – 3 cm, grubość 0,5 – 1 cm.

Wszystkie przedmioty należy oznaczyć numerami startowymi śladu, na którym będą kładzione.

Przewodnik z psem nie mogą obserwować układania śladu. Dla zachowania jednolitości zapachu na śladzie deptacz nie może zatrzymywać się, szurać nogami, a przedmioty powinien kłaść na samej ścieżce śladu, a nie obok.

Po wywołaniu przewodnik melduje się u sędziego z psem gotowym do pracy węchowej i zgłasza sposób zachowania się psa przy przedmiotach – podejmuje czy zaznacza. Połączenie tych dwóch sposobów jest błędem. Sędzia sprawdza tatuaż psa. Na znak sędziego pies jest powoli i spokojnie doprowadzany do podstawy i wypuszczany na ślad. Przed pracą na śladzie, w czasie nawęszania i pracy należy unikać przymusu. Na podstawie śladu należy dać psu dostateczną ilość czasu na nawęszanie zapachu. Należy unikać wszystkiego, co wywoła u psa nadmierne pobudzenie i szturmową pracę na śladzie. Pies powinien pracować na śladzie powoli, z nosem przy ziemi. Gdy pies wyjdzie na ślad, przewodnik stoi w miejscu wypuszczając stopniowo luźną linkę aż do odejścia psa na odległość 10 m. W czasie pracy na śladzie przewodnik zachowuje odległość 10 m również wtedy, gdy pies pracuje luzem.

Gdy pies znajdzie przedmiot, musi go bez pomocy przewodnika natychmiast, przekonywująco zaznaczyć lub podjąć. Przy podejmowaniu przedmiotu pies może stać, usiąść lub przyjść

do przewodnika. Wyjście z przedmiotem do przodu, jak również podejmowanie przedmiotu warując jest błędem. Pies może zaznaczać przedmioty warując, siedząc lub stojąc. Po znalezieniu przez psa przedmiotu, przewodnik kładzie linkę na ziemię i idzie natychmiast do psa. Znaleziony przedmiot pokazuje sędziemu podnosząc go w ręce do góry. Od tego punktu na znak sędziego przewodnik kontynuuje ze swoim psem pracę na śladzie, postępując podobnie jak przy wyjściu z podstawy śladu. Po ukończeniu pracy na śladzie należy okazać znalezione przedmioty sędziemu. Dozwolone jest, aby przewodnik udał się w kierunku psa, który podjął przedmiot. Błędem jest wyjście psa do przodu z podjętym przedmiotem.

Linka ma być przymocowana do szerek lub łańcuszka. Możliwość pracy bez linki zostaje zachowana. Używanie dodatkowych rzemieni jest zabronione. Sposób prowadzenia linki zostawia się przewodnikowi. Obwąchanie tabliczki oznaczającej podstawę śladu nie jest błędem.

Jeżeli pies opuści linię śladu i jest wstrzymywany przez przewodnika, sędzia nakazuje przewodnikowi podążać za psem. Przy powtórnym tego typu zdarzeniu, o ile pies wróci na ślad, następuje przerwanie pracy na śladzie. Sędzia powinien przerwać pracę na śladzie, gdy przewodnik odszedł od linii śladu na więcej niż długość linki nawet w linii ukośnej, naciągnął psa do linii śladu oraz gdy pies samodzielnie nie podejmuje śladu.

KONKURENCJA B: Posłuszeństwo

2. REWIROWANIE ZA PRZEDMIOTEM O WONI WŁASNEJ

30 pkt.

Rozkazy: „rewir”, „szukaj”

Przedmiot o wymiarach 10x3x1 cm, przesycony wonią przewodnika, zostaje podrzucony na pole o wymiarach minimum 50x50 m. Dla wyróżnienia tego obszaru z reszty terenu należy jego cztery narożniki oznaczyć tyczkami. Podrzucający przedmiot nie może wejść na pole ćwiczenia. Pies i przewodnik nie widzą miejsca podrzucenia. Przedmiot nie może w istotnym stopniu różnić się kolorem od podłoża, ani wystawać ponad pokrycie terenu. Przed rozpoczęciem ćwiczenia przewodnik daje psu do nawęszczenia drugi, podobny przedmiot przesycony wonią własną. Nawęszczenie może być dokonane z ziemi lub z ręki. Przewodnik decyduje, w którym miejscu na wskazanym przez sędziego boku pola rozpocznie z psem rewirowanie. Przewodnik decyduje również o kierunku swojego marszu przez pole, ważne jest by doszedł do przeciwległego boku pola po linii prostej, a pies skutecznie wykonał rewirowanie pola i znalazł przedmiot. Czas na znalezienie przedmiotu – 5 minut. Ocenę należy obniżyć za powracanie psa w tę część pola, na której już był. Pies może być przez przewodnika zachęcany do pracy. Jeżeli pies znalazł przedmiot powinien go jednoznacznie wskazać. Może to zrobić stojąc, siadając lub warując, względnie podnosząc go stojąc lub siedząc. Dawanie głosu przy wskazywaniu przedmiotu nie jest błędem, ale nie jest pożądane. Zaaportowanie przedmiotu jest niepożądane. Jeżeli pies tak zrobi całe ćwiczenie można ocenić maksimum na ocenę dostateczną.

Ćwiczenie należy ocenić na ocenę niedostateczną, jeżeli pies nie znajdzie przedmiotu w czasie 15 minut.

3. CHODZENIE PRZY NODZE BEZ SMYCZY

10 pkt.

Rozkazy: „równaj” lub „noga”

Po zameldowaniu się dwóch przewodników z psami, jeden odchodzi na wyznaczone miejsce, w którym pozostawia psa warującego. Drugi przewodnik przyjmuje postawę zasadniczą z psem siedzącym przy nodze i rozpoczyna ćwiczenie. Zwalnia psa ze smyczy (przewiesza ją przez lewe ramię lub chowa do kieszeni) i maszeruje z psem przy nodze około 30 kroków na oznaczonej trasie. Po przejściu 10 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu następnych

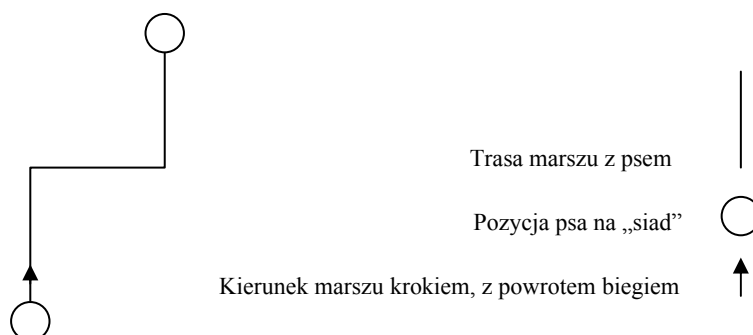
10 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 10 krokach wykonuje zwrot w tył i zatrzymuje się. Pies powinien usiąść bez komendy. Tą samą drogą wraca z psem wolnym biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyjsciu do punktu wyjściowego wykonuje zwrot, a pies przyjmuje bez komendy pozycje siedzącą. Pies powinien przez cały czas ćwiczenia iść lub biec przy nodze, nie wysuwając barku poza kolano przewodnika. Przewodnik wykonuje ćwiczenie samodzielnie na wyznaczonej trasie. Wydawanie rozkazów dozwolone jest przy ruszaniu z miejsca, zmianie kierunku i tempa marszu. Wpływanie na psa innymi sposobami powoduje każdorazowo obniżenie oceny. Na znak sędziego przewodnik z psem przechodzi przez grupę 2 – 4 osób wolno poruszających się, zatrzymuje się w środku tej grupy co najmniej jeden raz. Ćwiczenie kończy wychodząc z grupy. Zostawanie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.

Punkty karne:

- | | |
|---|-------------------------|
| A. Podczas chodzenia psa przy nodze, wybiega on do przodu, pozostaje w tyle lub odchodzi od nogi przewodnika | 1 – 4 pkt. |
| B. Wydawanie podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotnie | každorazowo 1 pkt. |
| C. Wpływanie na psa niedozwolonymi sposobami (doping),
Załatwianie się w czasie ćwiczeń oraz inne błędy nie wymienione | 1 – 5 pkt
2 – 5 pkt. |
| D. Przewodnik dopasowuje swój marsz lub bieg do tempa psa | 1 - 2 pkt. |
| E. Ugryzienie osób będących w grupie lub ucieczka przed grupą | dyskwalifikacja |

Szkic

Chodzenia psa przy nodze przewodnika



4. WYKONYWANIE ROZKAZÓW SIAD I WARUJ NA ODLEGŁOŚĆ 30 pkt.

Rozkazy: „siad” lub „waruj” (15 + 15 pkt.)

Przewodnik chodzi z psem na teren ćwiczeń. Na znak sędziego daje hasło do odbiegnięcia od nogi. Możliwe jest użycie dodatkowego bodźca do skłonienia psa do oddalenia się od przewodnika, np. rzucenie zabawki, piłki, osoba towarzysząca itp. – oceniane jest zachowanie psa po wydaniu komendy „siad” i „waruj”. Minimalna odległość, z której pies musi wykonać rozkazy wynosi 20 kroków. Na znak sędziego przewodnik daje psu komendę „siad”, która pies powinien bezzwłocznie wykonać (czas do 1 sek.). Zachowanie wobec ewentualnej zabawki nie ma znaczenia dla oceny. Powtórzenie hasła powinno spowodować obniżenie oceny o 1 pkt., podwójna komenda – 1 pkt karny. Jeżeli pies przyjmie inną pozycję powinien otrzymać 4 pkt. karne. Przewodnik może dodatkowym hasłem, np. imieniem psa, zwrócić uwagę na siebie bez punktów karnych. Ocenie podlega wykonanie komendy oraz wytrzymanie w tej pozycji przez 15 sekund. Po tym czasie na znak sędziego pies może być zawołany do nogi lub przewodnik może dojść do psa. Zachowanie psa w tym czasie nie podlega ocenie.

Analogicznie przeprowadza się ćwiczenie z wykonaniem komendy „waruj”.

5. ZOSTAWIANIE W POZYCJI SIAD I WARUJ Z MARSZU I POWRÓT DO PSA 20 pkt.

Rozkazy: „*siad*”, „*waruj*” (10 + 10 pkt.)

Przewodnik z psem bez smyczy rusza przed siebie. Po co najmniej 10 krokach podaje słowna komendę „*siad*”, na którą pies ma szybko usiąść, przy czym przewodnik nie może zmieniać kroku, ani się obejrzeć. Po dalszych 30 krokach przewodnik zatrzymuje się i odwraca do psa. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa i zajmuje miejsce po jego prawej stronie. Jeżeli pies zamiast usiąść zawaruje lub stanie zostaje mu odjętych do 5 pkt. Następnie przewodnik rusza znów prosto przed siebie podając psu komendę „*noga*”. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę „*waruj*”, na którą pies ma natychmiast zawarować. Bez jakiegokolwiek dalszego oddziaływania na psa i bez odwracania się przewodnik idzie dalej prosto jeszcze 30 kroków, zatrzymuje się, odwraca do psa i spokojnie staje. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa. Jeśli pies zamiast zawarować usiadł lub stanął zostaje mu odjętych do 5 pkt.

6. WAROWANIE PRZY ODWRACANIU UWAGI

10 pkt.

Rozkazy: „*waruj*”, „*siad*”

Przewodnik daje psu rozkaz „*waruj*”, zostawia psa w ustalonym miejscu, następnie odchodzi w linii prostej na odległość 40 kroków, zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać bez ruchu i nie może wpływać gestami ani słowami na pozostawionego psa. Po ukończeniu ćwiczenia, na polecenie sędziego, przewodnik wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz „*siad*”. W czasie warowania nie wolno pozostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

Niespokojne zachowanie się przewodnika, jak również inna ukryta pomoc i zbyt wczesne podniesienie się psa przy podejściu przewodnika są błędne. Jeśli pies wstanie lub usiądzie, ale pozostanie w miejscu warowania, otrzymuje część punktów. Jeśli pies oddali się z miejsca warowania o ponad 3 metry przed zakończeniem ćwiczeń przez drugiego psa, to otrzymuje 0 pkt. z warowania. Jeśli natomiast opuści swoje miejsce po zakończeniu przez drugiego psa ćwiczeń otrzymuje część pkt., jeżeli pod koniec ćwiczenia wychodzi naprzeciw idącemu do niego przewodnikowi, to można mu odjąć do 3 pkt.

REGULAMIN ZAWODÓW PSÓW TOWARZYSZĄCYCH

1. Chodzenie psa przy nodze przewodnika	30 pkt.
2. Pozostawanie psa w pozycji siad i przywołanie <i>do mnie i do nogi</i>	15 pkt.
3. Aportowanie i przyniesienie aportu, drewnianego „koziołka” <i>do mnie i do nogi</i>	30 pkt.
4. Rozpoznawanie i przyniesienie własnego „koziołka” wśród „koziołków” obcych	30 pkt.
5. Pozostawienie psa w pozycji siedzącej i wykonanie rozkazów słownych lub optycznych – <i>waruj, siad, stój</i>	15 pkt.
6. Bieganie na komendę i przywołanie do nogi na rozkaz słowny lub optyczny	20 pkt.
7. Pozostawienie psa w marszu w pozycji <i>siad, stój, waruj</i> i przywołanie do nogi przewodnika na rozkaz słowny lub optyczny	30 pkt.
8. Dawanie głosu przez psa na rozkaz słowny lub optyczny	10 pkt.
9. Pozostawanie psa w pozycji <i>siad</i> przy próbach odwracania uwagi	10 pkt.
10. Pozostawanie psa w pozycji <i>waruj</i> przy próbach odwracania uwagi	10 pkt.
RAZEM	200 pkt.

PUNKTACJA:

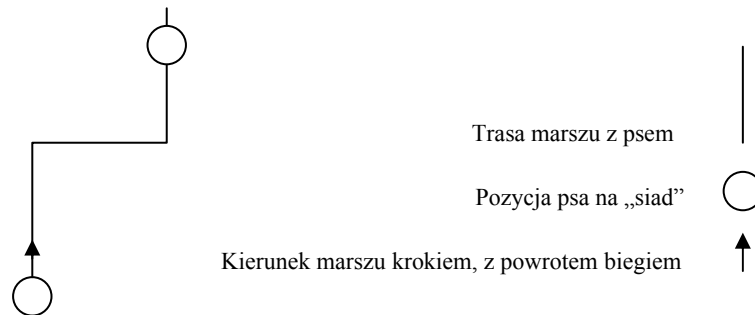
Ocena doskonała	192 – 200 pkt.
Ocena bardzo dobra	180 – 191 pkt.
Ocena dobra	160 – 179 pkt.
Ocena dostateczna	140 – 159 pkt.
Ocena niedostateczna	0 – 139 pkt.

1. CHODZENIE PSA PRZY NODZE BEZ SMYCZY 30 pkt.

Krokiem 15 pkt., biegiem 15 pkt.
Rozkazy: „równaj” lub „noga”

Po zameldowaniu się dwóch przewodników z psami i przeprowadzeniu przez sędziego próby zachowania się psów i kontroli tatuażu, jeden z przewodników odchodzi na wyznaczone miejsce, w którym pozostawia psa w pozycji siedzącej (ćwiczenie nr 9), drugi przewodnik przyjmuje postawę zasadniczą z psem siedzącym przy nodze i rozpoczyna ćwiczenie. Zwalnia psa ze smyczy (przewiesza ją przez lewe ramię lub chowa do kieszeni) i maszeruje z psem przy nodze około 45 kroków na oznaczonej trasie. Po przejściu 15 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu następnych 15 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 15 krokach wykonuje zwrot w tył i zatrzymuje się, pies siada. Tą samą drogą wraca z psem niezbyt szybkim biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyjsciu do punktu wyjściowego wykonuje w tył zwrot, a pies przyjmuje bez komendy pozycje siedzącą. Pies przez całe ćwiczenie ma iść lub biec przy nodze przewodnika, nie wysuwając barku poza jego kolano. Przewodnik wykonuje ćwiczenie samodzielnie na wyznaczonej trasie. Wydawanie rozkazów dozwolone jest przy ruszaniu z miejsca, zmianie kierunku i tempa ruchu. Wpływanie na psa innymi metodami powoduje każdorazowo obniżenie oceny. Na znak sędziego przewodnik z psem przechodzi przez grupę 2 – 4 osób wolno poruszających się, zatrzymuje się w środku tej grupy jeden raz. Ćwiczenie kończy wychodząc z grupy. Zostawianie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi, jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.

Szkic
Chodzenia psa przy nodze przewodnika



2. POZOSTAWIENIE PSA W POZYCJI SIAD I PRZYWOŁANIE „DO MNIE” I „DO NOGI”

15 pkt.

Rozkazy: „siad”, „do mnie”, „noga” lub znak optyczny (wzrokowy)

Na polecenie sędziego przewodnik pozostawia psa w pozycji siedzącej, odchodzi od niego na odległość 15 kroków, zatrzymuje się i wykonuje zwrot do psa. Na znak sędziego rozkazem słownym „do mnie” lub znakiem optycznym przywołuje psa. Pies powinien podbiec i usiąść przed przewodnikiem, który następnie przywołuje go do nogi. Pies powinien przyjąć na rozkaz „noga” pozycję siedzącą przy lewej nodze. Pies może obejść przewodnika lub obrócić się przed nim.

3. APORTOWANIE I PRZYNIESIENIE APORTU DREWNIANEGO „KOZIOŁKA”

30 pkt.

Rozkazy: „aport”, „do mnie”, „daj”, „noga”

Na polecenie sędziego przewodnik wyrzuca przed siebie „kozyłek” na odległość około 10 kroków. Pies w tym czasie powinien siedzieć spokojnie bez smyczy przy nodze przewodnika. Na jednorazowy słowny rozkaz „aport” powinien szybko pobiec po wyrzuconego „kozyłka” i podjąć go, na rozkaz „do mnie” natychmiast przynieść aport najkrótszą drogą i usiąść przed przewodnikiem. Po odebraniu aportu przez przewodnika na rozkaz „noga” pies powinien usiąść przy lewej nodze. W ćwiczeniu tym należy zwracać uwagę na dokładne aportowanie, wytrzymywanie, a także na niedokładne i błędne zachowanie się, jak: zrywanie się, upuszczanie aportu na ziemię, bawienie się, gryzienie aportu itp.

Aportowanie z ziemi wykonuje się jednym z aportów przygotowanych (nowych) przez organizatora w trzech wagach 200g, 400g, 600g, według uznania przewodnika.

Po odebraniu od psa przewodnik powinien trzymać aport w prawej ręce opuszczonej w dół.

4. ROZPOZNAWANIE I WYSZUKANIE WŁASNEGO APORTU SPOŚRÓD APOR-TÓW OBCYCH

30 pkt.

Rozkazy: „wąchaj”, „wąchaj aport”, „do mnie”, „noga”

Na polecenie sędziego przewodnik staje w odległości 5 kroków od miejsca gdzie uprzednio rozłożono 5 – 7 „kozyłków”. Wykonuje w tył zwrot, zostawia psa w pozycji siedzącej i kładzie własnego „kozyłka” między rozłożone. Następnie wraca do psa, wykonuje zwrot do rozłożonych przedmiotów i daje psu rękę do nawęszania z rozkazem *wąchaj*. Po nawęszaniu na komendę „wąchaj-aport” wysyła psa w kierunku przedmiotów (może wskazać kierunek ręką). Pies powinien na komendę pobiec do leżących przedmiotów, obwąchać je, a po samo-

dzielnym rozpoznaniu przynieść własny „koziołek” na komendę *do mnie* i usiąść z nim przed przewodnikiem. Po odebraniu aportu (komenda *daj*), na rozkaz *noga* pies siada z lewej strony przy nodze przewodnika. (Patrz ćwiczenie nr 3 – aportowanie).

5. POZOSTAWIENIE PSA W POZYCJI SIEDZĄCEJ I WYKONANIE ROZKAZÓW SŁOWNYCH LUB OPTYCZNYCH „WARUJ”, „SIAD”, „STÓJ” (5+5+5) 15 pkt.

Rozkazy: „waruj”, „siad”, „stój”

Przed wykonaniem ćwiczenia przewodnik zgłasza sędziemu sposób podawania poleceń słownych lub optycznych. Następnie pozostawia psa w pozycji siedzącej i odchodzi na wprost 15 kroków. Po zatrzymaniu się wykonuje w tył zwrot i na każdorazowy znak sędziego podaje psu rozkaz *waruj*, *siad*, *stój* (bez zmiany kolejności). Po wykonaniu przez psa wymienionych ćwiczeń przewodnik wraca do psa. Stojący pies siada po komendzie *siad*.

6. BIEGANIE NA KOMENDĘ I PRZYWOŁYWANIE „DO NOGI” NA ROZKAZ SŁOWNY LUB OPTYCZNY 20 pkt.

Rozkazy: „biegaj”, „noga”

Pies siedzi przy nodze przewodnika. Zaczynają maszerować i po około 10 krokach na rozkaz *biegaj* pies oddala się (przewodnik może wskazać kierunek ręką), po poleceniu sędziego na rozkaz *noga* pies wraca do nogi. Pies musi odbiec na co najmniej 10 m. Przewodnik może zawołać psa stojąc lub idąc. Jeżeli przewodnik woła psa idąc, po dojściu psa zatrzymuje się a pies siada.

7. POZOSTAWIANIE PSA W MARSZU W POZYCJI SIAD, STÓJ, WARUJ I PRZYWOŁANIE DO NOGI PRZEWODNIKA NA ROZKAZ SŁOWNY LUB OPTYCZNY 30 pkt. (10 + 10 + 10)

Rozkazy: „siad”, „stój”, „waruj”, „noga”

Na polecenie sędziego, przewodnik idzie z psem przy nodze w linii prostej. Po przejściu 10 kroków podaje komendę „siad” pozostawiając psa na miejscu i odchodzi od niego na odległość 10 kroków, następnie nie zatrzymując się wydaje rozkaz słowny „noga”. Kolejne ćwiczenia wykonuje w podobny sposób. Całe ćwiczenie kończy się zatrzymaniem przewodnika w postawie zasadniczej z psem siedzącym przy nodze.

Do błędów zalicza się zmiana pozycji, samowolne podchodzenie do przewodnika, nie przyjęcie wymaganej pozycji, odwrócenie się przewodnika do psa.

8. DAWANIE GŁOSU PRZEZ PSA NA ROZKAZ SŁOWNY LUB ZNAK OPTYCZNY 10 pkt. (5+5)

Rozkazy: „głos”, „waruj”

Pies bez smyczy siedzi obok przewodnika. Na polecenie sędziego przewodnik daje psu rozkaz słowny lub optyczny „głos”. Pies powinien natychmiast zaszczekać, a następnie na rozkaz „waruj” – zawarować.

Jeżeli na jednorazowy rozkaz słowny lub optyczny pies nie zaszczeka obniża mu się ocenę o 5 pkt. Wolno tylko raz powtórzyć komendę.

9. POZOSTAWIENIE PSA W POZYCJI SIEDZĄCEJ PRZY PRÓBACH ODWRÓCENIA UWAGI

10 pkt.

Rozkaz: „siad”

Przewodnik udaje się na wyznaczone miejsce, wydaje rozkaz „siad” i odchodzi od niego na odległość 20 kroków, po czym zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać spokojnie w postawie zasadniczej i nie może wpływać na psa gestami ani słowami. Na polecenie sędziego po upływie 2 minut wraca do psa, staje z jego prawej strony i wykonuje ćwiczenie nr 10.

10. POZOSTAWIENIE PSA W POZYCJI WARUJĄCEJ PRZY PRÓBACH ODWRÓCENIA UWAGI

10 pkt.

Rozkazy: „waruj”, „siad”

Przewodnik daje psu rozkaz „waruj”, zostawia w ustalonym miejscu, następnie odchodzi w linii prostej na odległość 20 kroków, zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać bez ruchu w postawie zasadniczej i nie może wpływać gestami ani słowami na pozostawionego psa. Po ukończeniu ćwiczenia przewodnik wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz :”siad”. W czasie warowania nie wolno pozostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

PUNKTY KARNE ZA BŁĘDY POPEŁNIONE PRZEZ PSA I PRZEWODNIKA W CZASIE ĆWICZEŃ NA MPPT

Podczas chodzenia przy nodze pies wybiega do przodu lub pozostaje w tyle oraz odchodzi od nogi przewodnika	1 – 4
Wydawanie podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotne - każdorazowo	2
Wpływanie na psa niedozwolonymi sposobami (doping), załatwianie się w czasie ćwiczeń	1 – 5
Samowolna zmiana pozycji w czasie zostawiania - każdorazowo	1
W czasie ćwiczeń z posłuszeństwa pies nie wykonał rozkazu lecz pobiegł do innych psów (zwierząt) i na trzykrotny rozkaz nie wrócił do przewodnika	Zakończenie ćwiczeń
Opieszale przychodzenie do przewodnika	1 – 5
W czasie ćwiczeń pies zatrzymuje się i myszkuje po ziemi	2 – 5
Podczas ćwiczenia pozostawiania pies podchodzi do przodu, przemieszcza się, tarza itp.	1 – 5
Ugryzienie człowieka przy przechodzeniu przez grupę lub ucieczka przed grupą	Dyskwalifikacja
Opieszale wykonywanie ćwiczeń	1 – 3
Opuszczenie miejsca siadu lub warowania powyżej 10 kroków	10
Przewodnik usiłuje zatuszować swoim zachowaniem niepożądane manewry psa, np. wolne tempo, niedokładność na zwrotach, dalekie siadanie przy ćwiczeniu „do mnie” itp.	2 – 5
Powtórzenie dawania głosu	5
Podczas wyrzucania aportu pies bez rozkazu samowolnie biegnie po aport	1
Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie aportu	1 – 5
Nie chwycenie aportu za jego środek	1 – 2
Pies pobiegł, podjął aport i nie przyniósł go dokładnie do przewodnika	10 – 15
Pies pobiegł do aportu lecz go nie podjął i nie przyniósł lub podjął i odbiegł	30
Pies na rozkaz „daj” nie oddaje aportu	1 – 3
Powtórzenie ćwiczenia rozpoznania własnego przedmiotu	10
Podjęcie przez psa zwodniczego przedmiotu, porzucenie go i rozpoznanie właściwego	3
Inne błędy nie wymienione	1 - 5